

Dahl Steamship Agency
Äldsta skandinaviska ångskepp-
sällskapet i Canada, Ombud för
NORSKA AMERIKALINJEN,
SCANDINAVIAN AMERICAN LINE
SVENSKA AMERIKALINJEN
och andra linjer.
För snabbaste expedition besök
eller tillskriv
Dahl Steamship Agency
Tel. 29 011.
325 Logan Ave., Winnipeg, Man.

SVENSKA CANADA-TIDNINGEN IS THE OLDEST AND HAS THE LARGEST CIRCULATION OF ANY SWEDISH NEWSPAPER IN CANADA.

Svenska Canada-Tidningen

THE SWEDISH CANADA NEWS.

Penningförsändelser
till alla platser i Skandinavien för-
medlas och användes endast bank-
er, auktoriserade av Staten, vars
garanti således gäller.
Lägstaförsändningsavgift 60c. För
belopp över \$100.00 speciellt låga
avgifter. Anghätsbiljetter till alla
linjer utställas. Förfrågningar be-
svaras beredvilligt.
Dahl Steamship Agency
Tel. 29 011.
325 Logan Ave., Winnipeg, Man.

ARG. (YEAR) 38. (Lösnummer 10 cents) WINNIPEG, MANITOBA, TORSDAGEN DEN 23 OKTOBER 1930. (Lösnummer 10 cts.) N:o 43.

Senaste Sverige-nytt.

Järnverk, som avvecklas.
Stockholm den 11 okt. — Jern-
sunds järnverk skall helt avveck-
las. Början har redan gjorts med
massugnen och smältmedjan.

Arbetslöshetsverksamhet.
Stockholm den 8 okt. — Arbets-
löshetsverksamheten i Stockholm
omlaggas till kommunala verk-
samt med avtalsenliga löner.

Dreiser nobelpristävling.
Stockholm den 8 okt. — Som för-
didat till årets Nobelpris i litte-
ratur nämnes i initierade kretsar a-
merikanaren Theodore Dreiser.

Sänkt partiprisindex.
Stockholm den 9 okt. — Kon-
stakademien partiprisindex för
september är 119 mot 121 i augusti.

Skörden.
Stockholm den 9 okt. — Årets
svenska skörderesultat har varit
sigt vara över medelmåttan, lika
med fjoljårets.

Tolkningen av Andrees dagbok.
Uppsala den 9 okt. — Profes-
sor Svedberg meddelar, att han
föret om två veckor kan ge svar på
frågan, huruvida tolkningen av
Andrees andra dagbok är möjlig.

Inskränkning av sulfatma.
Stockholm den 9 okt. — Skan-
dinaviska länderna och Tyck-
land förbereda inskränkning i produ-
ktionen av sulfatmassa.

Konungen på jakt.
Stockholm den 14 okt. — Kon-
ungen med jaktställskap anläm-
mandags till Oland för älgjakt i
kronoparken vid Böda.

**Konstakademien för Chicago-
ställningen.**
Stockholm den 14 okt. — Kon-
stakademien förordar Sveriges del-
tagande i världsutställningen i
Chicago 1933.

Ytterligare krascher förestå.
Stockholm den 14 okt. — Ytter-
ligare obligationsaffärskrascher
uppgivna förestå i Stockholm.
Stockholms växelkontors ställning
är ohållbar.

Pappersbruk stänger öpp.
Stockholm den 14 okt. — Till-
följt av de dåliga konjunkturens
inställer Matfors pappersbruk
driften från den 26 okt. 250 ar-
betare arbetslösa.

**Socialdemokratisk vinst vid S. P.
valet i Malmö.**
Malmö den 12 okt. — Vid stad-
fullmäktigevalet i lördagens vinnit
socialdemokraterna fyra platser.
Tre från höger och en från de fri-
sinnade.

Ny försäkringschef.
Stockholm den 11 okt. — För-
säkringsbolagen Skandias och Fra-
jas styrelser ha beviljat verkställ-
ande direktören, häradshövding
Kinnander avsked och till ef-
terträdare utsett vice verkställande
direktören Umgren.

Fru Söderlund frigiven.
Stockholm den 14 okt. — Den
som misstänkt för drån på sin
svärmor anhöllna fru Hildur Sö-
derlund i Närtuna har frigivits
sedan obduktionen visat, att svar-
modern allvitt av högradiet ä-
derförkalkning.

Svåra skador av stormen.
Stockholm den 11 okt. — Den
svåra stormen under de senaste
dagarna har förorsakat svåra skador
längs svenska kusterna. Från
Helsingborg meddelas, att stora
skador uppgående till hundrat-
entals kronor åsamkats fiskerid-
skapen.

Annus en försvunnen direktör.
Stockholm den 13 okt. — Che-
fen för aktiebolaget Stängselfabri-
ken, Fougner, har försvunnit un-
der en ångbåtsresa. Bolaget för-
sattes på lördagen på egen be-
räran i konkurs.

Nytt obligationslån av Malmö stad.
Malmö den 12 okt. — Malmö
stad upplägger nytt obligationslån
på nio millioner kronor med 4 1/2
proc. ränta. Sjuprocentlån från
1921 inlöses.

**Anarkistisk världskongress i Mal-
mö.**
Stockholm den 9 oktober. — En
anarkistisk världskongress kom-
mer att hållas i Malmö under juli-
månad 1931.

Stockholmsutställningen har gått med förlust.

Torde komma att röra sig på om-
kring 200,000 kr.

Stockholmsutställningens skatt-
mästare, bankdirektör H. Lett-
ström, framhåller i ett uttalande
att det nu icke torde kunna för-
nekas att såväl utställningen som så-
dan som utställningens restan-
rangrörelse ekonomiskt sett icke
motsvarat de gjorda förväntning-
arna. Det dåliga värdet under
sept. månad, har visat sig högst
väsentligt inverka på både entre-
prenörerna och på restaurangbe-
söken. Det är särskilt restaurang-
rörelsen, som icke givit det ur-
sprungligen beräknade resultatet
och ett överslag, som gjorts så-
sent som den 8 sept., gav vid han-
den att utställningens förlust tor-
de komma att röra sig kring de
200,000 kr., som utställningen nöd-
gats återbetala till staten enligt
de villkor som upptäcktes, när be-
styrelsen fick 400,000 kr. i den be-
viljade lotteridragningen för tä-
kande av eventuellt förlust på res-
taurangerörelsen.

Vetet, världsmarknadens stora gåta

Två frågor: Kan världen förbruka det vete som odlas och kan man odla så myc-
ket som världen kommer att behöva? Svaret är nej och kan bli ja.

Av J. A. HAGGLUND.

Såväl de svenska som alla andra
spannmålsodlare ha svårt att av-
göra huruvida man bör fortsätta
odling av vete i samma utsträck-
ning som hittills eller om i annat
fall en ökning eller en minskning
vore att rekommendera. Frågan är
också av stort intresse för spannmåls-
handlarna, kvarnägare och konsu-
menter. Det torde därför vara
på sin plats att i korthet åter-
gå på två aspekter på området ha att
saga. Jag syftar härmed på den
litteratur, som utgivits av dr. W.
Swanson, professor i national-
ekonomi vid Saskatchewan uni-
versitet i Canada, och Chas. W.
Ueterson, utgivare av lantmannatid-
ningen "Farm and Ranch Re-
view", Calgary, Canada. Liksom
allt annat varmsid handel drives,
är även vete beroende av lagen
om tillgång och efterfrågan. Man
får därför först analysera för-
hållandet i samband med jordbruks-
produktion av denna stapelartikel
inom livsmedelsområdet.

J. A. HAGGLUND.

Om man skulle skildra vetets
historia vad beträffar produktion
och distribution skulle detta kräva
volymer med en enorm massa sif-
fror, och endast en på området trä-
nad forskare med obegränsad tid
till sitt förfogande skulle sedan
att det skrivna kunna utforma en reell
bild av situationen.

Sovjet dumpar nu även socker.

Export till fullständigt ruinerande
priser.

En av de största sockerimportör-
erna har vid en intervju uttryckt,
att Ryssland även inom socker-
branschen fullföljer sin dumping-
politik och exporterar sina pro-
dukter till priser, som är betydligt
lägre än alla andra raffinade
produkter i Amerika och utlandet.
Den amerikanska marknaden blir
på detta sätt alldeles demoralise-
rad.

nordligaste Canada. En engelsk
kolproducent uttryckte nyligen, att
den dag torde komma, då det sål-
des Spetsbergskol i Newcastle. Av
edelmetaller har man för länge
sedan utvunnit för mera än 100
milj. pund i Alaska, och det kan
annu ligga oanade rikedomar av
guld gömda i polarregionerna.

Vete odlas och förbrukas i alla
delar av världen. Produktionen
beräknas uppgå till mellan 3.5
och 4 miljarder bushels (vikten av
en bushel vete är 30 kg.) årligen,
men dessa siffror äro med all sa-
kerhet för låga, enär den interna-
tionella statistiken f. n. icke inbe-
gräper vare sig Kina eller ett lar-
ligt mindre producerande område.
Harav exporteras endast mellan

Vetenskapliga metoder inom
jordbruket, införandet av moder-
na maskiner och förbättrade god-
selmännen äro medel ägnade att
korrigera den ofördelaktiga balan-
sen och göra jordbruket lika lö-
nande som någon industri. Så är
fallet i västra Canada och säkert
skulle detta kunna tillämpas även
på europeiska förhållanden. I
Storbritannien finnas både sys-
tösa arbetare och obrukad jord.
Med statsmansaskloppet borde
dessa kunna förenas till ömsesidig
båtnad. Vid den europeiska konti-
nenten beträffar passardetta må-
hända icke in, enär utsiktterna till
produktionsminskning f. n. äro
större än till en ökning.

Beträffande U. S. A. som vete-
producent måste man säga, att
den stegrade veteproduktionen i
de södra staterna, där en nord-
amerikansk sydpunkt levnadsstan-
darden står lägre än i republikens
övriga delar, med lätthet kan ab-
sorberas inom det egna landet. Vi
måste betrakta U. S. A. som ett
land, som med all sannolikhet
kommer att begränsa sin produktion
av livsmedel för export genom
en ökning av inhemsk förbrukning
och specialisering på tillverkning
av livsmedel, som nu importeras,
i stället för att delta i konkur-
rens. (Forts. å sid. 3).

600 och 675 miljoner bushels, me-
dan återstoden konsumeras i ur-
sprungsländerna. Av det exporte-
rade vetet torde ett medeltal av
245 milj. bushels skeppas från Ca-
nada, 135 milj. från Argentina,
130 milj. från U. S. A. och 60 mil-
j. från Australien eller sammanlagt
570 milj. bushels, vilket medför
att de övriga 18 eller 20 producer-
ande länderna, av vilka inget
uppnår högt medelsiffror på 17
milj. bushels, kunna tillmätta
större ekonomisk betydelse på
världsmarknaden. Vad flera av
dessa länder beträffar, såsom
Frankrike, Tyskland, Belgien och
Holland är importen vida större
än exporten, fastän utbytte sines
emellan av olika grader och typer
av vete givetvis förskommer. Av
dessa siffror framgår, att Canada
utan jämförelse är det ledande
landet i fråga om veteexport, då
det levererar 35 å 40 procent av
allt vete, som utbjudes i den in-
ternationella handeln. Även om
dess totala produktion står tillbaka
för U. S. A. och Rysslands.

Andrees dagbok utges på 8 språk.

4000 sidor.

Bonniers förslag blir enligt o-
verenskomst med svenska regerin-
gen huvudförläggare för den
internationella publikationen av
Andrees dagbok och övriga på Vit-
on funna anteckningar. De komma
att samtidigt utges på svenska,
norska, danska, engelska, franska,
tyska, italienska och holländska
språken. En särskild upplaga skall
publiceras för Amerika. Utgiv-
ningen sker under samarbete med
ledande förläggare i olika länder.
Publikationen som väntas omfatta
400 sidor, utkommer i slutet på no-
vember. Nettoerböhlningen går till
Andreefonden, medan polarför-
skarnes arvingar erhålla viss ut-
delning.

Andree-minnet högtidligen firat i Winnipeg.

Winnipegsvenskar ur alla läger slöto mangrant upp till
den världiga minnesfesten.

SVENSKA BAPTISTKYRKAN ÖVERFYLLD.

Den kanske mest imponerande
och storslagna högtidlighet, som
någonsin firats inom Winnepeg-
svensk koloni, gick i onsdags i för-
ra veckan av stapeln i Svenska
Baptistkyrkan.

Pastor Grönberg till Runö.

Har i många år verkat i Camro-
e.

Runöborna ha fått en ny, svensk
präst. Den prästman på vilkes valet
fallit, är pastor C. G. Grönberg,
vilken tidigare under en lång
förlid av tjänstgjort i Amerika,
i församlingar tillhörande Augus-
tanusorden. Pastor Grönberg,
som är född i Väme-Åsaka, Skara
stift, den 16 sept. 1875, emigrerade
vid nitton års ålder, år 1895, till
U. S. A. Där prästvigdes han den
2 sept. 1906 och har sedan dess
tjänstgjort i U. S. A. och Canada.

År 1916 erhöill han tillåtelse att
överta till Svenska kyrkan men på
grund av kriget blev det den gån-
de ej av. I sommar har pastor
Grönberg återvärt till Sverige —
han har vistats där sedan början
av juni månad — och just i dag-
arna fått sin övergång till statskyr-
kan förnyad. På ärkebiskopens
förslag har nu som sagt pastor
Grönberg gått med på att förlä-
ga sin prästerliga verksamhet till
den gamla Svenskon utanför Est-
land.

Det var den föregående år til-
dade Svenska Studieförbundet, som
på dagen 23 och ett halvt år efter
Andree-expeditionen lämnade Gö-
teborgs flaggprydda hamn, avhöll
en värdig och enkel minnesfest ö-
ver expeditionens deltagare och
den insats denna svenska expedi-
tion gjort för senare tiders polar-
forskning.

Redan en halv timme för fest-
ens början var kyrkan fylld till
sista plats, och trots att ett an-
märkningsvärt stort antal stolar,
genom pastor O. R. Gunnerfeldts
villvaliga fördelning, anskaffats i
sista ögonblicket, måste en avse-
värt stor del av publiken stå un-
der hela programmet och ganska
många voro dessutom nödsakade
att lämna samlingsplatsen.

"Du Gamla Du Fria" intone-
rades, och aldrig för var väl den
kärverdna svenska folksången
den värme som just vid detta till-
fälle. Det var, när de första stro-
forna sjungits, som man förstod, att
det var en förväntansfylld och
festprygd publik, som i den

Gammalsvenskby blir Nya Rödsvenskby.

De återvändande byborna berättar
om "exploateringen" i Sverige.

"Krasnaja Gazeta" återger ett
Chersontelegram, som berättar att
en grupp om 39 till Sverige ut-
vandrade gammalsvenskbybor den
28 september anlant till Cherson
på återvärt från Sverige. Koloni-
sterna ha berättat, att de "blivit
offer för bedrägeri, förövat av
pastor Hoas och de rika klassen
som övertalade dem att emigrera
till Sverige". I moderlandet hade
de på allt sätt "exploaterats". De
hade ej fått betalt för sitt arbete,
hade erhållit dålig föda o. s. v.
När förhållandena i Sverige blevo
alltför olidliga, beslöt en del koloni-
sterna återvända till Rudsukraina,
medan en annan del rekognosce-
rande terrängen för utvandring
till Canada. Enligt vad de till
Cherson ankomna kolonisterna för-
säkra finnas i Sverige 250 gam-
malsvenskbybor, vilka önska bege
sig till Rudsukraina. Till sist be-
rättar "Krasnaja Gazeta" att de
återvändande kolonisterna beslutat
att Gammalsvenskby skall om-
dopas till Nya Rödsvenskby, "Na-
voje Krasnosvjedskole".

En Andreefond för främjande av svensk forskning.

För att i sin mån bidraga till att
hålla minnet av Andree och hans
kamraters bragd levande ha de
svenska geograferna, följande det
initiativ, som givits av Andree-
männens familjer, utfärdat ett
uppdrag om bildandet av en Andree-
förfärdens minnesfond, avsedd
att gagna den geografiska forsk-
ningen.

Grundplåten till denna fond, 10,
000 kr. lämnades av frivilliga
svenska givare. Vidare föreligger
god utskikt att med släkterna An-
dree, Strindberg och Fränkels ge-
da minne ett betydande belopp
skall vinnas genom försäljningen
av den under utarbetande varande
minneskriften över Andree-
expeditionen, liksom också ett bi-
drag bör vinnas genom utställning
av relikerna från Viton. Själ-
föreligen har ett betydande antal
personer hyllat Andree-männens min-
ne genom att till begravningen i
stället för blommor sända pen-
ningbelopp genom Blomsterfon-
den. Dessa pengar komma även att
tillfalla den nya fonden för geo-
grafisk forskning.

Winnipegsvenskar ur alla läger slöto mangrant upp till den världiga minnesfesten.

SVENSKA BAPTISTKYRKAN ÖVERFYLLD.

Den kanske mest imponerande
och storslagna högtidlighet, som
någonsin firats inom Winnepeg-
svensk koloni, gick i onsdags i för-
ra veckan av stapeln i Svenska
Baptistkyrkan.

Pastor Grönberg till Runö.

Har i många år verkat i Camro-
e.

Runöborna ha fått en ny, svensk
präst. Den prästman på vilkes valet
fallit, är pastor C. G. Grönberg,
vilken tidigare under en lång
förlid av tjänstgjort i Amerika,
i församlingar tillhörande Augus-
tanusorden. Pastor Grönberg,
som är född i Väme-Åsaka, Skara
stift, den 16 sept. 1875, emigrerade
vid nitton års ålder, år 1895, till
U. S. A. Där prästvigdes han den
2 sept. 1906 och har sedan dess
tjänstgjort i U. S. A. och Canada.

Runt land och rike.

Regeringen i Angora har avgitt.
ANGORA. Regeringen har avgitt.

Fruktansvärda katastrofer vid
franska kusten.
LORIENT. Det uppges nu att ö-
ver 30 fiskare skola ha omkommit
under stormen utanför departe-
mentet Morbihan. Beträffande ett
100-tal båtar har man ännu inga
underrettelser.

Dr. Seipel hemkallas från Oslo.
OSLO. Förre österrikiske för-
bundskanslern Seipel, som hitkom-
mit för att hålla en del föredrag,
har telegrafiskt annodats hemre-
sa för att delta i förhandlingar
för bildandet av en ny regering.

Sexton fiskare omkomna.
PARIS. Från Concarneau med-
delas att sexton fiskare därifrån
torde ha omkommit under storm-
men. Meddelandet om haverier
ingår från alla håll. Över sex
fiskefartyg ha icke återkommit i
hamn.

Tyskland lånar 125 milj. dollar.
BERLIN. Enligt uppgifter från
New York har Tyskland träffat
avtal med den Kreuger & Toll
närstående bankfirman Lee, Tigzin-
son & Co. om en kredit på 125 mil-
joner dollar.

Ständiga mellanfolkliga domstolen
GENEVE. Vid val av domare i
ständiga mellanfolkliga domsto-
len lyckades ingen av de skandi-
naviska kandidaterna bli vald.
Hammar skjöld kom i röstetal närm-
ast de valda.

Regelbunden lufttrafik mellan
Berlin och Nanking.
NANKING. Planer äro på gång
att nästkommande april starta re-
gelbunden lufttrafik mellan Ber-
lin och Nanking. Trafiken, som
skulla gå över den transsibiriska
banan skulle upprätthållas med
två turor i veckan.

Explosion och ras i gruva.
JOHANNESBURGH. I ett skakt
i guldgruvan City Deep har en
explosion inträffat, varpå följde
ett ras. Trettiotvå inföddingar och
en vit ha, såvitt man hittills vet,
blivit skadade och åtta inföddin-
gar blevo instängda av jordmassor.

Jules Verne passar intet Sovjet.
DET HAR VÄCKT allmän förvåning
i Frankrike att den ryska kultu-
relle folkkommissionen förhållit
Jules Vernes böcker över hela Sov-
jet-Ryssland. Jules Verne har
hittills i Ryssland betraktats som
synnerligen populär och regering-
en har låtit trycka stora billighets-
upplagor av den franska författa-
rens samlade verk.

Vaugoin i spetsen för nya regering-
gen.
WIEN. Förbundskanslern har
beviljat kabinetts avskedsansö-
kan. Man antar allmänt att hertig-
varande vice kanslern, det krist-
ligt-sociala partiets ledare, Vaugoin,
kommer att gå i uppdrag att
bild den nya regeringen.

Ett ohyggligt van-innesdåd 17 in-
nebrända.
HELSINGFORS. Skyddskårshu-
set i Karstula har härjats av en
fruktansvärd eldsvåda, som kräv-
de sju människoliv. Undersökning-
en ger stöd för antagandet att
Poikonen, som på senaste tiden va-
rit mycket nervös, i ett anfäll
sinnesförvirring först berövat sin
familj livet och därefter tänt eld
på byggnaden.

Man är tvillören nervös i Berlin.
BERLIN. Hämtdagen gick i
Berlin vilka rykten att utrikes-
minister Curtis blivit mördad. Po-
lisen var i febril verksamhet och
på tidningsredaktionerna haglade
förfrågningar. Vid undersök-
ning visade det sig att ryktet upp-
kommit därigenom att en radio-
lyssnare missförstått en utländ-
ning som ägde rum på aftonen.
De Berlin rundradio hade nämligen
givit en sketch med namnet "mi-
nistern mördas", vilken bygger på
händelserna kring mordet på Ra-
thenau.